Nacionalni inštitut za javno zdravje

ZDRAVSTVENO PODATKOVNI CENTER
Trubarjeva 2
SI-1000 Ljubljana
t +386 1 2441 400
f +386 2 2441 447
www.nijz.si
info@nijz.si
ID DDV:
SI 4724535
TRR:
011006000043188

Specifikacija zahtev za izvedbo Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD 2018

1. Informacija o anketi

Podatki, pridobljeni z Nacionalno raziskavo o tobaku, alkoholu in drugih drogah med splošno populacijo (ang. General Population Survey – GPS; v nadaljevanju anketa), predstavljajo vir enega izmed petih ključnih kazalnikov EMCDDA (ang. European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction). Metodologija izvedbe ankete in izračuna ključnih kazalnikov je predpisana s strani EMCDDA, kar zagotavlja mednarodno primerljive podatke. Dostopna je na http://www.emcdda.europa.eu/themes/key-indicators/gps.

Nabor vprašanj o uporabi prepovedanih drog je določen v metodoloških navodilih EMCDDA. Med njimi so nekatera vprašanja obvezna, državam pa je dopuščena možnost, da minimalni (obvezni) nabor vprašanj razširijo. V Sloveniji smo predpisani vprašalnik razširili z vprašanji s področja tobaka, alkohola, uporabe konoplje v zdravstvene namene, neustrezne uporabe zdravil in nekemičnih odvisnosti, saj so tovrstne ankete redke in drage, zato je smiselno hkrati zbirati podatke s podobnih vsebinskih področij.

Anketo s podobnim vprašalnikom smo izvedli že v letih 2011-2012. V takratni raziskavi je bil vprašalnik nekoliko krajši kot ta, ki je predmet tega javnega naročila. Njegovo izpolnjevanje je trajalo približno 25 minut. Informacije o anketi, rezultati in statistična publikacija so objavljeni na http://www.nijz.si/podatki/anketa-o-uporabi-tobaka-alkohola-in-drugih-drog, poleg tega pa so rezultati ankete objavljeni v letnih nacionalnih poročilih 'Stanje na področju prepovedanih drog v Sloveniji' in drugih publikacijah, poročilih, ki jih izdaja EMCDDA, in na spletni strani EMCDDA (http://www.emcdda.europa.eu/).

V Sloveniji bomo Nacionalno raziskavo o tobaku, alkoholu in drugih drogah ponovno izvajali v letu 2018, pred tem pa smo v letu 2017 anketna vprašanja **pilotno testirali**, in sicer na dva načina: kvalitativno (s kognitivnimi intervjuji smo preverjali razumevanje vprašanj) in kvantitativno (izvedli smo zbiranje podatkov na terenu s spletno anketo in osebnim anketiranjem).

2. Način izvedbe ankete

Nacionalna raziskava ATADD 2018 se izvaja s kombiniranim načinom anketiranja (ang. mixed-mode survey). Prva faza bo izvedena s spletnim anketiranjem, ki ga bo izvedel NIJZ, druga faza pa bo izvedena z osebnim anketiranjem, pri čemer mora imeti anketiranec tudi možnost samoanketiranja, če to želi. Spletna anketa bo sicer na voljo ves čas anketiranja. Izvedba osebnega anketiranja je predmet tega javnega naročila. Naročnik (NIJZ) bo izvajalcu dostavil seznam anketirancev.

Shematski časovni razpored spletnega in osebnega anketiranja po delih je prikazan v nadaljevanju. Ker bo spletna anketa na voljo ves čas zbiranja podatkov, bo naročnik izvajalcu dnevno poročal o anketah, izvedenih preko spleta.

V vzorec bo vključenih 16.000 prebivalcev Slovenije v starosti 15-64 let. Po izkušnjah pilotne raziskave pričakujemo približno 12 % neustreznih enot v vzorcu. Zaradi velikosti vzorca se bo osebno anketiranje na terenu razdelilo na pomladanski in jesenski del: v pomladanski vzorec (anketiranje od aprila do junija 2018) bo vključenih 8.000 oseb, prav toliko tudi v jesenski vzorec (anketiranje od septembra do decembra 2018).

Tako pomladansko kot jesensko anketiranje lahko razdelimo v dve fazi: v prvi fazi bo osebam iz vzorca na voljo samo spletna anketa, v drugi fazi pa bodo osebe, ki ne bodo sodelovale v spletni anketi, povabljene k osebnemu anketiranju. V času osebnega oz. terenskega anketiranja se bodo lahko osebe odločile tudi za sodelovanje v spletni anketi. Predvidena velikost vzorca za osebno anketiranje (po zaključeni fazi izključnega spletnega anketiranja, za katero pričakujemo do 20 % odziv) je 6.500 oseb.

	Vzorec	Pričakovan odgovor	Izvaja
Pomlad, 1. faza – spletno anketiranje	8.000 oseb	1.500	NIJZ
Pomlad, 2. faza – terensko anketiranje	Okvirno 6.500	Min 2.500	Izvajalec
Jesen, 1. faza – spletno anketiranje	8.000 oseb	1.500	NIJZ
Jesen 2. faza – terensko anketiranje	Okvirno 6.500	Min 2.500	Izvajalec

Opomba: Vzorec za terensko anketiranje tvorijo vse osebe iz vzorčnega seznama, ki v 1. fazi ne bodo odgovorile na spletno anketo in ne bodo identificirane kot neustrezne enote.
Opomba 2: Pričakovano število odgovorov v vsaki fazi terenskega anketiranja je vsaj 2.500 in vključuje tudi spletne ankete, ki so opravljene v času terenskega anketiranja (npr.: anketar obišče osebo, ki bi namesto z osebnim anketiranjem v raziskavi raje sodelovala z izpolnjevanjem spletne ankete in anketo tudi dejansko izpolni).

Računalniško podprto osebno anketiranje (CAPI) bo izvedel izvajalec. Predmet tega javnega naročila je:

a) priprava vnosne maske za osebno anketiranje (CAPI) z ustreznimi kontrolami;
b) izvedba **ankete** z osebnim anketiranjem (CAPI);
c) čiščenje in urejanje podatkov, zbranih v okviru ankete;
d) osnovni statistični prikaz podatkov, zbranih v okviru ankete, z naslednjimi končnimi izdelki:
   - prečiščena podatkovna baza z vsemi zahtevanimi atributi (definira jih naročnik),
   - sprotna poročila in končno poročilo o izvedbi anketiranja, ki mora vključevati vse podatke o neodgovorih (zavrnitve, neustrezni odgovori itd.), datumske opredelitve anketiranja itd.

Naročnik (NIJZ) bo izvajalcu dostavil seznam anketirancev za osebno anketiranje, anketirancem pa bo poslal obvestilno pismo, s katerim bodo obveščeni o anketi in o predvidenem obisku anketarja.

Odgovori proxy respondentov niso dovoljeni.

Glede na razpoložljiva finančna sredstva bomo skušali zagotoviti darila za sodelujoče.

3. Vzorčni načrt in velikost vzorca

Vzorec oseb bo pripravil Statistični urad RS v skladu z Zakonom o državni statistiki. Vzorec za osebno anketiranje bo stratificiran dvostopenjski in bo zajemal osebe v starosti od 15 do 64 let. Predvidoma bo v vsaki vzorčni točki 10 oseb.

Predvidena velikost bruto vzorca za anketo z osebnim anketiranjem, ki jo izvede izvajalec, je 6.500 prebivalcev Slovenije v starosti od 15 do 64 let v pomladnem času in 6.500 oseb v jesenskem času.

Pričakovano je, da se anketa z osebnim anketiranjem v vsakem delu (pomladi in jeseni) izvede med najmanj 2.500 osebami.

4. Javno naročilo obsega:
- Pripravo aplikacije za CAPI anketiranje.
- Izvedbo pouka anketarjev (v sodelovanju z NIJZ) in tiskanje dokumentov za anketarje (vprašalnikov, kartic, ki jih anketar pokaže anketirancem, navodil za anketarje, obvestil o obisku anketarja). Tisk dokumentov mora ohraniti format osnovnega dokumenta, ki ga v elektronski obliki zagotovi naročnik.
- Izvedbo računalniško podprtega terenskega anketiranja, vključno s kontrolo zbranih podatkov; anketiranje poteka na opremi izvajalca (izvajalec zagotovi prenosne računalnike in aplikacijo za CAPI, naročnik v elektronski obliki zagotovi vprašalnik in metodološka navodila za anketarje).
- Pripravo rednih tedenskih poročil in baze podatkov.
- Pripravo končne prečiščene baze podatkov (format in vsebina v skladu z zahtevo naročnika): baza se pripravi po zaključku pomladanskega anketiranja, skupna baza pa po koncu zbiranja podatkov decembra.
- Pripravo parapodatkov o anketiranju (format in vsebina v skladu z zahtevo naročnika; predvidena okvirna vsebina: število kontaktov, datumi in ure obiskov oz. klicev, izid posameznega obiska oz. klica, končni status anketirane osebe, razlog zavrnitve): baza parapodatkov se pripravi po zaključku pomladanskega anketiranja, skupna baza pa po koncu zbiranja podatkov decembra.
- Izvedbo sestanka z anketarji po končanem zbiranju podatkov pomladi in jeseni 2018 z namenom predstavitve izkušenj anketiranja v okviru ankete.
- Pripravo končnega poročila o izvedeni anketi: poročilo se pripravi po zaključku pomladanskega anketiranja, skupno poročilo pa po koncu zbiranja podatkov decembra.

5. Naročnik bo zagotovil:
- Vprašalnik ankete v elektronski obliki.
- Navodila za anketarje v elektronski obliki.
- Druge dokumente (kartice, ki jih anketar pokaže anketirancem, obvestila o obisku anketarja) v elektronski obliki.
- Osnovne zahteve za logične kontrole.
- Seznam anketirancev (zaporedna številka, ime, priimek, točen naslov, občina, spol, starost) v elektronski obliki.
- Tisk in pošiljanje obvestilnih pisem in opomnikov.
- Strukturo poročil (za tedensko in končno poročilo izvajalca) v elektronski obliki.
- Naročnik bo sodeloval pri izobraževanju anketarjev v vsebinskem delu.
- Dnevno poročanje o anketah, izvedenih preko spleta.

Naročnik lahko izvaja samostojne kontrole anketirancev.
Naročnik bo po potrjenem zaključnem poročilu pomladanskega zbiranja podatkov izvajalcu plačal 30 % vrednosti javnega naročila.

6. Izvajalec mora v okviru izvedbe naloge zagotoviti:
- Pripravo aplikacije za CAPI anketiranje in jo posredovati naročniku v testiranje.
- Upoštevanje pripomb naročnika na aplikacijo za CAPI anketiranje.
- Tisk dokumentov za anketarje, ki jih v elektronski obliki zagotovi naročnik (vprašalnikov, kartic, navodil za anketarje, obvestil o obisku anketarja). Dokumenti v natisnjeni obliki morajo ohraniti format dokumentov v elektronski obliki.
- Izvedbo pouka anketarjev v skladu z navodili za anketarje in v sodelovanju z NIJZ.
- Izvedbo terenskega anketiranja v skladu z zahtevo, da se anketirance obišče vsaj trikrat ob različnih delih dneva in tedna in da je prvi stik oseben.
- Izvedbo ankete med najmanj 2.500 osebami pomladi 2018 in 2.500 osebami jeseni 2018.

- Izvajalec mora pred začetkom terenskega dela naročniku predložiti strukturo plačila anketarjev, ki jo mora naročnik potrditi.
- Izvajalec mora naročniku tedensko poročati o doseženih stopnjah odgovora, neodgovora, zavračanja in neustreznosti v skladu s priloženim obrazcem. Izvajalec mora naročniku tedensko posredovati do takrat zbrane podatke v dogovorjenem formatu.
- Izvajalec po zaključku anketiranja pomladi in jeseni 2018 pripravi bazo podatkov v dogovorjenem formatu (jeseni skupna baza obeh delov).
- Izvajalec po zaključku anketiranja pomladi in jeseni 2018 pripravi bazo parapodatkov v dogovorjenem formatu (jeseni skupna baza obeh delov).
- Izvajalec po zaključku anketiranja pomladi in jeseni 2018 pripravi poročilo o izvedeni kontroli anketarjev (jeseni skupno poročilo obeh delov).
- Izvajalec po zaključku anketiranja pomladi in jeseni 2018 pripravi končno poročilo o izvedbi ankete (jeseni skupno poročilo obeh delov).
- Izvajalec mora pri svojem delu upoštevati določila Zakona o varstvu osebnih podatkov, ker gre za zbiranje občutljivih podatkov.

7. Časovnica izvedbe

Zap. Št.	Aktivnost	Izvedba	Časovnica (pomlad)	Časovnica (jesen)
1.	Priprava vprašalnika, metodoloških navodil, osnovnih logičnih kontrol (končne verzije)	NIJZ	2. 3. 2018	2. 3. 2018
2.	Posredovanje vzorčnih točk izvajalcu	NIJZ	23. 3. 2018	10. 8. 2018
3.	Priprava in razpošiljanje obvestilnih pisem	NIJZ	4. 4. 2018	30. 8. 2018
4.	Spletna anketa	NIJZ	5. 4. 2018 – 20. 4. 2018	1. 9. 2018 – 20. 9. 2018
5.	Priprava in razpošiljanje opomnikov	NIJZ	11. 4. 2018	11. 9. 2018
6.	Dopisi pred terenskim zbiranjem podatkov	NIJZ	18. 4. 2018	19. 9. 2018
7.	Izvedba izobraževanja za anketarje	NIJZ, izvajalec	16.-19. 4. 2018	po potrebi 17.-20. 9. 2018
8.	Posredovanje vzorca oseb izvajalcu (osebe, ki se niso odzvale na spletno anketo in so vključene v osebno anketiranje)	NIJZ	19. 4. 2018 + dnevno posredovanje seznama oseb, ki izpolnijo spletno anketo	20. 9. 2018 + dnevno posredovanje seznama oseb, ki izpolnijo spletno anketo
9.	Terensko anketiranje (spletna anketa bo na voljo tudi ves čas terenskega anketiranja)	Izvajalec	21. 4. 2018 - 30. 6. 2018	22. 9. 2018 - 20. 11. 2018
10.	Tedensko poročanje o stopnjah odgovora (v skladu s priloženim obrazcem)	Izvajalec	Tedensko v času zbiranja podatkov (ob torkih oz. po dogovoru)	Tedensko v času zbiranja podatkov (ob torkih oz. po dogovoru)
11.	Tedensko posredovanje zbranih podatkov	Izvajalec	Tedensko v času zbiranja podatkov (ob torkih oz. po dogovoru)	Tedensko v času zbiranja podatkov (ob torkih oz. po dogovoru)
12.	Izvedba sestanka z anketarji	Izvajalec	20. 6. 2018	15. 11. 2018
13.	Posredovanje zaključene baze podatkov	Izvajalec	9. 7. 2018	27. 11. 2018
14.	Posredovanje parapodatkov	Izvajalec	9. 7. 2018	27. 11. 2018
15.	Posredovanje poročila o kontroli anketarjev	Izvajalec	9. 7. 2018	27. 11. 2018
16.	Posredovanje zaključnega poročila	Izvajalec	9. 7. 2018	27. 11. 2018
17.	Potrditev zaključenega dela	NIJZ	13. 7. 2018	4. 12. 2018

Opomba k točki 7 časovnice: v primeru izobraževanj anketarjev izven Ljubljane bo naročnik poskušal zagotoviti prostor za izobraževanje na Območnih enotah NIJZ.
Opomba k točki 9 časovnice: Začetek terenskega zbiranja podatkov jeseni 2018 je možno prilagoditi (lahko se začne že nekoliko prej).

Obrazec za tedensko posredovanje stopenj odgovora

		Zadnji teden *(št. oseb)*	Skupaj *(št. oseb)*
Začetna velikost vzorca			
Ustrezne enote v vzorcu			
Število kontaktiranih izbranih oseb			
Število nekontaktiranih izbranih oseb			
Neustrezne enote	**Skupaj**		
	Stanovanje obstaja, vendar ni naseljeno.		
	Stanovanja ni (npr. poslovni prostor, porušena stavba).		
	Počitniška hiša, zidanica ipd.		
	Izbrana oseba stanuje drugje v Sloveniji.		
	Izbrana oseba stanuje v tujini.		
	Izbrana oseba živi v skupinskem gospodinjstvu (npr. domu upokojencev, samostanu, zaporu ipd.).		
	Izbrana oseba je umrla.		
	Izbrana oseba je neznana.		
	Drugi razlogi (npr. stanovanja ni mogoče določiti).		
Ustrezne enote	**Skupaj**		
	Odgovori – skupaj		
	V celoti izpolnjene ankete z izbrano osebo.		
	Od tega: osebne ankete.		
	Od tega: spletne ankete.		
	Delno izpolnjene ankete z izbrano osebo.		
	Neodgovori – skupaj		
	Z izbrano osebo ni bil vzpostavljen stik.		
	Zavrnitev.		
	Oseba ni zmožna sodelovati.		
	Ostali neodgovori.		
	Začasni statusi – skupaj		
	Dogovorjen zmenek z izbrano osebo.		
	Z izbrano osebo še ni bil vzpostavljen stik.		
Stopnja odgovora (samo iz končnih statusov)			

Priloga specifikacije:
Osnutek vprašalnika Nacionalne raziskave o tobaku, alkoholu in drugih drogah – ATADD 2018.

Opomba: Ubeseditev posameznih vprašanj in odgovorov se lahko še nekoliko spremeni. Prav tako se lahko spremeni obseg vprašalnika, vendar največ v obsegu 10 %.

Spodaj podpisani pooblaščeni predstavnik ponudnika izjavljam, da vse ponujene storitve v celoti ustrezajo zgoraj navedenim opisom.

V/na _____, dne _____

Ime in priimek:

Žig in podpis: